

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

00-090 Warszawa
Al. Solidarności 77

Tel. centr. 551 77 00
Fax. 827 64 53

Warszawa, 25.02. 2004 r.

36369

RPO-446682-VI/03/AB

Pan
Witold Graboś
Prezes Urzędu Regulacji
Telekomunikacji i Poczty
ul. Kasprzaka 18/20
01-211 WARSZAWA

Szanowny Panie Prezesie

1. Zwrócił się do mnie Komitet Organizacyjny powołany w sprawie pozostawienia kodu pocztowego Raszówki reprezentujący mieszkańców siedmiu wsi gminy Lubin woj. Dolnośląskiego: Raszówka, Karczowiska, Zimna Woda, Lisiec, Wicień, Bukowna i Gorzelin. Mieszkańcy są niezadowoleni ze zmiany kodu pocztowego o numerze 59 - 307, przyjętego do dnia 2 czerwca 2002 r. dla miejscowości Raszówka i pozostałych, na kod o numerze 59 - 323 przyjęty dla miejscowości Miłoradzice. Zastrzeżenia do zmiany kodu wnioskodawcy tłumaczą zbędnymi wydatkami przy i tak już nienajlepszej sytuacji materialnej wielu spośród nich. Zmiana kodu pocztowego powoduje obowiązek wymiany dowodów osobistych, praw jazdy, dokonania zmiany we wpisach we wszelkiego rodzaju rejestrach, w tym podatkowych - co jest związane z ponoszeniem stosownych opłat.

Z załączonych dokumentów wynika, że w związku z przekształceniem urzędu pocztowego w Raszówce na urząd pocztowy typu nadawczego - prowadzony na zasadach agencji pocztowej - z dniem 1 czerwca 2002 r. służba doręczeń została przeniesiona do urzędu pocztowego Miłoradzice. To spowodowało, że miejscowości Raszówka, Karczowiska, Gorzelin, Zimna Woda, Lisiec, Bukowna i Wiercień zostały

włączone do obszaru doręczeń urzędu pocztowego Miłoradzice, dla którego kod pocztowy to numer 59-323. Zgodnie z § 12 pkt 1-4 Regulaminu korzystania z usług pocztowych o charakterze powszechnym, stanowiącego załącznik do zarządzenia nr 97 Dyrektora Poczty Polskiej z dnia 5 listopada 1996 r. nadawca przesyłki pocztowej jest zobowiązany do wpisywania pocztowego numeru adresowego i nazwy miejscowości, w której znajduje się pocztowa placówka oddawcza.

Reprezentujący mieszkańców Komitet zwracał się - bez rezultatu - m. in. do Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej i Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty.

Pismem z dnia 27 sierpnia 2002 r. znak: ZDG/ZS/VP/257/02 Zastępca Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej poinformował Radę Sołectwa Gminy Lubin, iż z uwagi na koszty jakie musieliby ponieść mieszkańcy Gminy po rozpatrzeniu decyzji o zmianie kodu, przychylił się do pozostawienia dotychczasowego kodu pocztowego. Przy piśmie z dnia 5 grudnia 2002 r. znak: ZDG/UP/ZS/393/2002 Zastępca Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej przesłał do wiadomości Dyrektora Okręgu Poczty we Wrocławiu pismo skierowane do Komitetu Organizacyjnego w Raszówce, w którym podtrzymał decyzję o pozostawieniu dotychczasowego kodu pocztowego 59-307 dla mieszkańców wymienionych siedmiu wsi.

W dniu 21 stycznia 2003 r. w piśmie znak: ZSK - 09/45/2003 Rejonowy Urząd Pocztowy w Legnicy poinformował Urząd Gminy w Lubiniu, że ze względu na § 12 pkt 1-4 Regulaminu korzystania z usług pocztowych o charakterze powszechnym dla mieszkańców siedmiu wymienionych miejscowości urzędem doręczającym jest Urząd Pocztowy w Miłoradzicach. Zastępca Dyrektora Rejonowego Urzędu Poczty w Legnicy z siedzibą przy ul. Piastowskiej 72 w piśmie z dnia 21 stycznia 2003 r. znak: ZSK-09/45/2003 skierowanym do Urzędu Gminy w Lubinie podobnie wyjaśnił, że w sytuacji gdy Zastępca Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej nie zmienił urzędu doręczającego dla miejscowości Raszówka zastosowanie ma § 12 pkt 1-4 Regulaminu korzystania z usług pocztowych o charakterze powszechnym, zgodnie z którym nadawcy zobowiązani są do wypisywania numeru adresowego i nazwy miejscowości, w której znajduje się placówka oddawcza. Dlatego mieszkańcy wszystkich siedmiu wsi powinni wpisywać kod pocztowy przyporządkowany miejscowości Miłoradzice

W piśmie z dnia 8 kwietnia 2003 r. Nr GP-WK-051/46/03(5) skierowanym do Rady Sołectkiej w Raszówce - odwołując się do odpowiedzi udzielonej przez Biuro Kontroli i Audytu Wewnętrznego Centralnego Zarządu Poczty Polskiej - Urząd Regulacji Telekomunikacji i Poczty poinformował, że dla miejscowości Raszówka został pozostawiony kod pocztowy 59 - 307.

Gdy Komitet zwrócił się do mnie o podjęcie interwencji Biuro RPO wystąpiło do Dyrektora Okręgu Poczty we Wrocławiu o poinformowanie jaki kod pocztowy powinien wpisać urzędnik wystawiający dokumenty dla mieszkańców Raszówki i pobliskich miejscowości. W odpowiedzi z dnia 13 października 2003 r. znak: ZSK/S-4411-725/03

Zastępca Dyrektora Okręgu Poczty powtórzył dotychczasową argumentację wyjaśniając, że na podstawie § 12 pkt 1 ppkt 4 Regulaminu częścią adresu jest pocztowy numer adresowy oraz nazwa miejscowości, w której znajduje się pocztowa placówka oddawcza, w związku z czym mieszkańcy miejscowości, których reprezentuje Komitet, a którzy są obsługiwani przez listonosza z Urzędu Poczтового Miłoradzice, jak również osoby kierujące do nich przesyłki pocztowe, powinni posługiwać się nowym kodem o numerze 59-323 przeznaczonym dla miejscowości Miłoradzice.

Podsumowując: Dyrektor Generalny Poczty Polskiej przyrzekł, wbrew regulaminowi, pozostawienie dotychczasowego kodu, zaś Okręgi Poczty - działające w oparciu o przepisy prawa i tenże regulamin - przyrzeczeń tych nie respektują.

2. Przedstawiona sprawa ma znaczenie dla odbiorców i nadawców w całej Polsce. Kluczowe znaczenie ma nie kwestia braku podstaw do składania przez Dyрекcję „Poczty Polskiej” przyrzeczenia zachowania dotychczasowego kodu. Sprawa powinna być rozpatrywana na innej płaszczyźnie.

Z pisma z dnia 8 maja 2002 r. znak: DOPP/284/2002 Dyrektora Generalnego Poczty Polskiej, skierowanego do wójtów, starostów, burmistrzów i prezydentów miast wynika, że wobec planowanej integracji Polski z Unią Europejską i przewidywanej liberalizacji rynku pocztowego, „Poczta Polska” przewiduje świadczenie usług pocztowych w nowych warunkach, w których usługi na obszarach gęsto zaludnionych i wysoko rozwiniętych będą przedmiotem rosnącej konkurencji rynkowej, a zapewnienie powszechnej dostępności usług pocztowych na terenach słabo zaludnionych - stanie się zadaniem coraz bardziej kosztowniejszym i trudnym, oraz że „Poczta Polska” uznała, że jej infrastruktura logistyczna wymagać będzie w przyszłości daleko posuniętej racjonalizacji i modernizacji.

Dlatego m. in. nie można zgodzić się z oceną zawartą w piśmie Urzędu Regulacji Telekomunikacji i Poczty z dnia 8 kwietnia 2003 r., że sprawa zmiany kodu pocztowego dla mieszkańców Raszków i pozostałych miejscowości, które posługiwały się dotąd tym kodem - ma wyłącznie charakter organizacyjny.

Zmiana kodu pocztowego stanowi jednocześnie zmianę określenia adresu miejsca zamieszkania lub prowadzenia działalności gospodarczej czy jakiegokolwiek innej działalności. Nakłada na wszystkich mieszkańców miejscowości, dla których kod pocztowy uległ zmianie obowiązek aktualizacji danych zawartych w różnych dokumentach, niekiedy ich wymiany oraz aktualizacji danych zgłaszanych we wszystkich rejestrach urzędowych. Powoduje także potrzebę przeprowadzenia koniecznych zmian w blankietach firmowych, pieczętkach, szyldach itd. Przykładowo aktualizacja danych o adresie wymagana jest dla:

1) dowodów osobistych i połączona z ich wymianą. Na obywateli nałożony jest obowiązek ponoszenia kosztów tej wymiany, stosownie bowiem do § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2000 r. w sprawie opłaty za wydanie dowodu osobistego (Dz. U. z 2000 r. Nr 105, poz. 1110) zmiana kodu pocztowego nie zwalnia od

opłaty za wydanie dowodu osobistego, która wynosi 30 zł. Dodatkowo ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. Nr 142, poz. 702 z późn. zm.) w art. 9 nakłada na obywateli obowiązek aktualizowania danych objętych zgłoszeniem identyfikacyjnym przez dokonanie zgłoszenia aktualizacyjnego do właściwego naczelnika urzędu skarbowego. Wymiana dowodu osobistego powoduje powstanie obowiązku złożenia zgłoszenia aktualizacyjnego, z tym że w tym przypadku nie jest wymagane wniesienie opłaty;

2) praw jazdy i połączona z ich wymianą (art. 98 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym - Dz. U. z 2003 r. Nr 58, poz. 515 z późn. zm.). Opłata za wydanie wtórnika prawa jazdy wynosi 70 zł;

3) dowodów rejestracyjnych, bowiem dokumenty te zawierają adres - wraz z kodem pocztowym - właściciela pojazdu;

4) wpisów przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym i odpisów z tego rejestru.

Przedsiębiorcy muszą powiadomić o zmianie kodu pocztowego banki, swoich stałych kontrahentów, Zakład Ubezpieczeń Społecznych itd. Rozmiar niezbędnych - z powodu zmiany kodu - wydatków może być bardzo zróżnicowany.

Zmiana kodów pocztowych - wprowadzona wyłącznie dla celów ekonomicznych „Poczty Polskiej” - związana jest dla obywateli zamieszkujących na terenach nią objętych co najmniej z koniecznością wymiany dowodów osobistych, zaś dla przedsiębiorców z tych terenów - z licznymi innymi czynnościami i kosztami, a dla wszystkich - z koniecznością zgłoszenia jej w wielu instytucjach (np. ZUS).

„Poczta Polska” jest przedsiębiorstwem użyteczności publicznej i swoją działalność musi prowadzić zgodnie z zasadami rachunku ekonomicznego, dostosowując się do realiów gospodarczych. Obniżanie kosztów działalności musi jednak mieścić się w ramach uzasadnionego zarządzania. Aktualnie na rynku polskim „Poczta Polska” jest (w zasadzie) monopolistą w świadczeniu usług pocztowych w obrocie krajowym i zagranicznym. Do niej wyłącznie należy ustalanie kodów pocztowych - nie mających cech ewidencji urzędowej - lecz z racji funkcji jaką spełniają odgrywających istotną rolę w oznaczeniu adresów miejsca zamieszkania lub prowadzenia działalności gospodarczej czy innej. Odnosi się to zarówno do osób fizycznych, jak i osób prawnych i jednostek organizacyjnych nie będących osobami prawnymi. Żaden z tych podmiotów nie może odstąpić od posługiwania się kodami pocztowymi, albowiem usługa przewozu nie zostanie przyjęta.

Tak więc zmiana kodów pocztowych nie jest tylko wewnętrzną sprawą „Poczty Polskiej” w sytuacji gdy kody te stały się jedną z cech ewidencji państwowej. Ponadto „Poczta Polska” projektując i podejmując - podyktowane rachunkiem ekonomicznym - działania zmieniające formy świadczenia usług, które będą powodowały u osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nie posiadających osobowości

prawnej istotne wydatki finansowe musi liczyć się z kosztami społecznymi dokonywanych zmian.

Kody pocztowe muszą być oznaczeniami trwałymi.

Proszę więc Pana Prezesa o niezwłoczne podjęcie tej sprawy i o informację o zajętych stanowisku.

Z wyrazami szacunku

ZASTĘPCA

Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk